

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/71/2016/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

162/2016. (IX.15.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2016. február 26-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2016. szeptember 15-én – dr. Wildner Domonkos testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott állásfoglalását

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos beadványát 2016. február 26-án elektronikus, majd 2016. március 3-án postai úton terjesztette elő, melyhez csatolta az ügyben keletkezett – rendelkezésére álló – iratok fénymásolatait.

A panaszos beadványában előadta, hogy 2016. február 17-én, P. S. utcában este 18 órakor, rendőri intézkedés történt. Az adott címre kiérkeztek a C. település Rendőrkapitányság nyomozói és L. K-t (a panaszos testvérét) keresték. A családi házban a panaszos barátnője (B. A.) tartózkodott, aki közölte a rendőrökkel, hogy a házban a panaszos lakik.

A rendőrök közölték, hogy házkutatási határozattal rendelkeznek és a továbbiakban házkutatásra kerül sor. A panaszos barátnője nagyon megijedt és közölte a rendőrökkel, hogy telefonálni szeretne, ám ezt a rendőrök megtiltották neki. A rendőrök megmutatták a panaszos barátnőjének a házkutatás elrendeléséről szóló határozatot, majd felszólították, hogy mint a panaszos élettársa, írja alá a panaszos nevére szóló nyilatkozatot.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A panaszos állítása szerint a rendőrök segítséget nyújtottak a panaszos barátnőjének a nyilatkozat kitöltéséhez aláhúzva azt, hogy a panaszos panasszal nem él és a rendőrség hatósági tanút nem vesz igénybe.

A panaszos jelenléte nélkül a rendőrök átnézték a családi ház minden helyiségét, valamint az udvarát és az ingatlanhoz tartozó garázst is.

Közben—a rendőri tiltás ellenére—a panaszos barátnője mégis értesítette a panaszost telefonon, hogy a rendőrök házkutatást tartanak. A panaszos megkérte a barátnőjét, hogy közölje a rendőrökkel, hogy várják meg, amíg panaszos hazaér a munkából, mert ő az ingatlan tulajdonosa. A rendőrök tájékoztatták a panaszost, hogy 20 percen belül legyen otthon, mert ellenkező esetben elmennek érte a munkahelyére. A panaszos mondta, hogy nem kell érte menni, hazamegy.

Amikor a panaszos beért P. településre, meglátta a testvére háza előtt a rendőrségi autókat és az édesanyja autóját. A ház előtti kocsiban ülő rendőr megszólította a panaszost, hogy „Maga L. B.?” és rászólt, hogy tegye el a telefont, mert nem telefonálhat, mivel eljárás alatt áll. A panaszos a felszólításnak eleget téve elrakta a telefont. A rendőrök bekísérték a panaszost a házba, amit a panaszos szerint több járókelő is látott. A panaszos a házba érve meglátta, hogy testvére megbilincselve ül a saját konyhájában.

A konyhában tartózkodó rendőrök közül a panaszos az egyik rendőrt ismerte, aki a D. település Rendőrkapitányság Ö. Rendőrőrsén teljesít szolgálatot. Megkérdezte tőle, hogy mi történik, ám az illető rendőr nem tudott a kérdésére válaszolni. A panaszos az asztalon lévő papír alapján arra következtetett, hogy egy MTZ traktor ellopásáról van szó. Ekkor a panaszost megbilincseltek, majd a rendőrautóhoz kísérték. A rendőrök a panaszost megbilincselve az autóba ültették és C. település Rendőrkapitányságra szállították kihallgatásra.

Útközben az egyik nyomozó informálódott a panaszostól egy régebbi, traktorlopással kapcsolatos ügyéről (mellyel kapcsolatban az eljárást bizonyíték hiányában megszüntették); valamint egy Opel Corsa típusú gépjárműről. A panaszos elmondta, hogy a testvérének volt egy ilyen típusú autója, de azt már régebben eladta. A panaszos megkérdezte, hogy szükséges-e a bilincs kényszerítő eszköz alkalmazása. A rendőr tájékoztatta a panaszost, hogy nem veheti le a bilincset, egy esetleges támadástól tartva, így elő kell, hogy előállítsa, mert ez van a szabályzatban.

A C. Rendőrkapitányságra érkezve megkezdtek a panaszos kihallgatását, majd egy ott tartózkodó ember trágár szavak kíséretében közölte, hogy nem fog kettő óra hosszát a kapitányságon várakozni, amíg a kihallgatás befejeződik, úgyhogy a panaszos tanúvallomását megszakítva csinálják meg a DNS vizsgálatot, valamint készítsék el a fényképfelvételt. A DNS vizsgálatot és a fényképfelvételt követően a panaszos folytatta a vallomástételét, majd a panaszos állítása szerint aláírtak vele egy pár előre kitöltött papírt arról, hogy nem tartózkodott a kapitányságon öt óránál hosszabb ideig és, hogy a rendőrség nem köteles étkezést biztosítani neki.

Ezek után a panaszost nyilatkoztatták arról, hogy az eljárás kulturáltan történt, testi fenyegetést nem alkalmaztak és, hogy a panaszos együttműködő volt, nem hátráltatta a rendőrség munkáját.

A rendőrök 22 órakor közölték a panaszossal, hogy távozhat. Kikísérték, majd a panaszos észrevette, hogy a személyes okmányai ott maradtak a kapitányság irodájában, melyeket a panaszos kérésére a nyomozó kihozott neki. Amíg a kapitányság aulájában vártak a panaszos testvére (akit szintén behoztak kihallgatásra), a panaszos édesanyja és barátnője átadta a panaszosnak a házkutatás elrendeléséről szóló határozatot, valamint a házkutatásról szóló jegyzőkönyvet, amelyeket a panaszos akkor látott először.

A panaszos a lefolytatott házkutatást jogszerűtlennek, az esethez kapcsolódó megbilincselést megalázósnak és méltánytalannak tartja, mert ellenálló magatartást nem tanúsított, mindenben

közreműködő volt. A panaszos a házkutatás elrendeléséről szóló határozatban leírtakat nem tartja egyértelműnek, nem tudja értelmezni, mit értenek pontosan a „megalapozottan feltételezhető” kifejezés alatt. Előadta, hogy a rendőrök nem mondták meg, hogy mit keresnek és, hogy mi az indítéka annak, hogy megvádolták a traktorlopással.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az ORFK Ellenőrzési Szolgálatán keresztül a P. Megyei Rendőr-főkapitányság C. Rendőrkapitányságától (továbbiakban együtt: illetékes rendőri szerv), valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

A)

Az eset kapcsán a Testülethez a panaszos testvére (L. K.) is panaszt nyújtott be, melyet a Testület önálló panaszként értékelt, ezért külön eljárásban vizsgálta. A jelen panaszban sérelmezett rendőri intézkedés előzményeinek megértése végett azonban a Testület szükségesnek látta röviden ismertetni a panaszos testvére beadványa kapcsán a Testület rendelkezésére bocsátott azon rendőrségi iratokat, amelyek a panaszossal szembeni rendőri intézkedést kiváltó eseményekhez szorosan kapcsolódnak.

1) T. R. c. r. főörzszászlós 2016. február 17-ei jelentésében előadta, hogy H. L. C. település lakosa (továbbiakban: sértett) feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki 2016. február 16-a 23 óra és február 17-e 4 óra közötti időben C. település X. szám alatti helyen egy tehenészet udvaráról eltulajdonított 1 db, lezáratlan MTZ 820.2 típusú piros színű homlokrakodós traktort. A lopási kár: 1 500 000 Ft. A traktor feltalálásra került Ö-től T. település irányában, az 5205-ös úton.

A lehetséges elkövetők ellenőrzése során adat merült fel arra vonatkozólag, hogy korábban elkövetett traktorlopás bűncselekmények közül hasonló az elkövetés helyének iránya, valamint a jelen ügyben szereplő helyszíntől a megtalálás helyének iránya is azonos a D. település Rendőrkapitányságon folytatott [***] bűnügyi számú ügyben szereplő gyanúsított lakhelyének irányával. Az ügyben gyanúsítottként a panaszos került megjelölésre.

A jelentés szerint a fentiek alapján megalapozottan feltehető volt, hogy jelen ügyben szereplő cselekményt is a fenti személy követhette el, melynek ellenőrzése és az esetleges tárgyi bizonyítási eszközök beszerzése érdekében indokolt a fenti személynél a házkutatás végrehajtása.

2) T. R. c. r. főörzszászlós későbbi, ugyancsak 2016. február 17-ei jelentésében előadta, hogy megtekintették a sértettől lefoglalt biztonsági kamera felvételeit, melyen látható, hogy a cselekményt megelőzően egy órával egy fehér színű kisautó érkezik a telephelyre, majd távozik.

Az autó rendszámát az éjszakai felvétel minősége, és a felvételen megjelenő autó nagy távolsága miatt nem lehet látni, azonban autó formája szerint az fehér, vagy nagyon világos színű, 3 ajtós kivitelű Suzuki Swift, vagy Opel Corsa lehetett.

Az új adatokkal kapcsolatban ismételt felvették a kapcsolatot a D. Rendőrkapitánysággal, ahonnan azt az információt kapták, hogy a panaszos testvérenek– aki szintén volt már büntetőeljárás alá vonva lopásokért– van fehér színű, kisméretű és három ajtós kivitelű Opel Corsája, amit az utóbbi időben használt is.

T. R. c. r. főörzszászlós előadta továbbá, hogy a D. Rendőrkapitányságról kapott tájékoztatás szerint a jelen ügyben eltulajdonított MTZ traktor megtalálásakor két személyt láttak elszaladni a traktortól.

3) A sértett 2016. február 17-ei tanúvallomásaiban egyebek között elmondta, hogy 2016. február 17-én hajnal 3 óra 45 perckor értesítette a rendőrség, hogy az egyik MTZ traktorját D. település környékén találták meg. Ezután kiment a telephelyre és megállapította, hogy a tehenészeti telephely 2. számú kapujáról hiányzik a lakat, de a kapu vissza volt csukva, azon traktornyomok nem vezettek ki.

A sértett elmondta továbbá, hogy a traktor, amit eltulajdonítottak, zárva volt, az irodában – ami szintén zárva volt – ellenőrizte a jármű kulcsait, és azok ott voltak. A forgalmi engedély benne volt a traktorban, de a kulcsok nem, így azt valahogy beindították. A telephely ezen részén van egy ipari kamera, amely felvételét visszaneztek és látszott, hogy 2016. február 16-án 23 óra 10 perckor két személy beszáll a traktorba és a világítást felkapcsolják. Az is látszik, ahogy a hátsó kapun – ami belülről lakattal zárva volt – kiállnak a traktorral. A kaput vissza is csukták, de a lakatot nem találták meg.

A korábbi (8 óra 7 perckor lezárt) tanúkihallgatásról készült jegyzőkönyv azt tartalmazza, hogy a sértett úgy nyilatkozott, hogy a kamerafelvételen látszik, hogy 22 órakor egy autó a hátsó kapunál megfordult látszódot. Az, hogy milyen autó lehetett, nem látszódot, csak a fénye.

A későbbi (15 óra 40 perckor lezárt) folytatólagos tanúkihallgatásról készült jegyzőkönyv azt tartalmazza, hogy a kamerafelvételen látható, hogy a telephely előtti köves úton az istállók mellett 2016. február 16-án, 22 óra 14 perckor elhalad egy világos színű, három ajtós személygépkocsi, ami kialakítása alapján Opel Corsa vagy Suzuki gépkocsira hasonlít, majd visszafelé halad 3 perc múlva.

4) O. L. c. r. főörzsaszóls és P. L. r. százados 2016. február 17-ei jelentésükben az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírásaként előadták, hogy a rendelkezésre álló iratok alapján gyanú merült fel arra, hogy a panaszos és ezidáig ismeretlen társa 2016. február 16-án 23 óra körüli időben lakat levágással behatoltak a C. X. szám alatti tehenészet telephelyére és onnan eltulajdonították a sértett tulajdonát képező, lezárt állapotban lévő MTZ 820.2 típusú, piros színű homlokrakodós traktort, majd Ö. és T. között a rendőri intézkedéskor hátrahagyták a benne lévő – elkövető által magukkal vitt – indító kulccsal, és így az 1 550 000 forint lopási kár megtérült.

B)

1) 2016. február 17-én az illetékes rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának vezetője, Á. A. r. alezredes házkutatást rendelt el a panasossal szemben a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 370.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő és büntetendő lopás büntetvény gyanúja miatt folyamatban lévő büntetőügyben a Be. 149.§ (3) bekezdése alapján, figyelemmel a Be. 149.§ (2) bekezdésére.

A házkutatást végrehajtásának helyét a panaszos lakóhelyét és az ahhoz tartozó bekerített helyet jelölte meg, az ott található járművek átkutatásával, illetőleg az ott található számítástechnikai rendszer, vagy az ilyen rendszer útján rögzített adatokat tartalmazó adathordozó átvizsgálásával együtt.

A házkutatás elrendeléséről szóló határozat indokolása alapján a traktorlopással érintett sértett feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, a korábbiakban már ismertett körülmények alapján. Az indokolás szerint megalapozottan feltehető volt, hogy a panaszosnál a bűncselekményhez kapcsolódó tárgyi bizonyítási eszközök találhatóak, ezért Á. A. r. alezredes a rendelkező részben a foglaltak szerint házkutatást rendelt el.

2) Az illetékes rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Bűnüldözési Alosztály állományába tartozó T. R. c. r. főörzsaszóls a megkezdett házkutatásról jegyzőkönyvet vett fel, amely szerint a nyomozó hatóság eljáró tagja az eljárási cselekmény elrendeléséről szóló határozatot a jelenlévő érintettel szóban közölte és a határozat egy példányát a részére átadta.

A „házkutatásnál jelen lévő személyek” részénél a nyomozó hatóság részéről T. R. c. r. főörzsászlós neve szerepel, amely át van húzva, és kézírással D. L. r. őrnagy, valamint K. B. r. zászlós neve van feltüntetve. Az „eljárásban résztvevők és jogállásuk” címszó alatt L. B. (panaszos), mint kényszerintézkedéssel érintett neve van feltüntetve, amely át van húzva (egész pontosan a név felé van húzva egy vonal) és mellette kézírással a panaszos barátnőjének (B. A.) neve szerepel. Az eljárásban résztvevő személyes adatainak felsorolásakor B. A. adatai szerepelnek.

A házkutatás során hatósági tanú alkalmazására nem került sor.

A házkutatás a jegyzőkönyv szerint 2016. február 17-én 17 óra 15 perctől 18 óra 31 percig tartott. A házkutatás alkalmával B. A. tagadta, hogy nála büntetből származó tárgyak vannak. A hatóság tagjai átkutattak a 2 szobából, 1 konyhából, nappaliból és fürdőszobából álló lakást, de bűncselekménnyel kapcsolatos tárgyakat nem találtak. A helyszínen lefoglaltak egy B.A. tulajdonát képező, Sony márkájú mobiltelefont.

A kényszerintézkedés módja elleni panasztétel lehetőségénél a „panasszal nem élek” mondat van aláhúzva, és a nyomtatott betűkkel szereplő L. B. (panaszos) kényszerintézkedéssel érintett neve ki van húzva, és fölötte B. A. aláírása szerepel.

A jegyzőkönyv lezárásának dátuma (2016. február 17-e 18 óra 31 perc) után nyomtatott betűkkel szereplő L. B. (panaszos) kényszerintézkedéssel érintett neve ki van húzva, és fölötte B. A. aláírása szerepel.

3) Az intézkedés napján kelt, előállítás végrehajtásáról szóló jelentésükben D. L. r. őrnagy és K. B. c. r. zászlós előadták, hogy 18 óra 45 perckor a panasszal szemben a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.). 29.§ (1) bekezdése szerinti igazoltatás, az Rtv. 33.§ (2) bekezdés b) pontja szerinti bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy előállítása, illetve az Rtv. 48.§ c) pontja szerinti szökés megakadályozása érdekében bilincs használata került alkalmazásra.

A panaszos személyes szabadsága korlátozásának helye P település, Sz. út x. sz. alatti hely (a panaszos testvérének lakása) volt.

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírásaként előadták, hogy a fenti számú ügyben folytatott nyomozás során adat merült fel arra vonatkozóan, hogy a feljelentés tárgyát képező bűncselekményt a panaszos követte el. A P. település, Sz. utca x. szám alatt tartott házkutatás során 18 óra 45 perckor megjelent a panaszos, akit ezt követően az intézkedő rendőrök személyazonossága igazolásra szólítottak fel. A panaszos magát hitelt érdemlően igazolta, majd ezt követően közölték vele, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt előállítják a rendőrkapitányságra, melyet ő tudomásul vett.

A panasszal szemben szökésének megakadályozása miatt bilincset alkalmaztak, melynek során kezeit előre helyzetben bilincseltek meg. A bilincselés 2016. február 17-e 18 óra 45 perctől 19 óra 25 percig tartott, mely sérülést nem okozott. Az előállítást követően sor került a

panaszos kihallgatására, majd – mivel az előállítás oka megszűnt – 2016. február 17-én 20 óra 32 perckor szabadon bocsátották.

A jelentés szerint az Rtv. 33.§ (4) bekezdés alapján az előállítás okáról és idejéről szóló tájékoztató kiadásra került.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a rendőri intézkedés jogszerű, szakszerű és arányos volt.

4) Az előállítás időtartamáról kiállított igazolás szerint a panaszossal szemben 33.§ (2) bekezdés a) pontja alapján 2016. február 17-én 18 óra 45 perctől 20 óra 32 percig személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítottak.

Az igazolás szerint az előállítás időtartama alatt a panaszosnak sérülése, illetve panaszja nem keletkezett.

5) Az előállítással kapcsolatos további dokumentumok a következőkről adtak számot.

a) Az „Előállító helyiségben elhelyezett fogvatartott személy őrzésével és ellátásával kapcsolatos adatokról” elnevezésű nyomtatvány alapján a panaszos nem került előállító helyiségben elhelyezésre, és étkeztetésre nem volt jogosult.

b) A „Nyilatkozat” elnevezésű dokumentum szerint a panaszos a jogorvoslati jogaira való tájékoztatást megkapta, a vele szemben alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel/kényszerítő eszköz alkalmazásával kapcsolatban panasszal nem él, élelmezést nem kért, betegségben nem szenved, illetve, hogy a rendőri intézkedés során sérülése nem keletkezett és orvosi ellátásban nem részesült.

6) Á. A. r. alezredes által készített, „a kényszerítő eszköz alkalmazásáról” szóló parancsnoki kivizsgálás szerint a panaszost P. település, Sz. út x. szám alatti lakásból bűncselekmény gyanúja miatt előállították és vele szemben szökés megakadályozása érdekében a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41.§ (4) bekezdés b) pontja alapján kezek előre bilincselésével 18 óra 45 perctől 19 óra 25 percig rendszeresített bilincset alkalmaztak, amely sérülést nem okozott. A kényszerítő eszköz alkalmazására felszólítás történt. A panaszost az előállítása során meghallgatták, de az előállítás körülményeire vonatkozóan a panaszos nyilatkozni nem akart.

A parancsnok előadta, hogy a kényszerítő eszköz - bilincs - alkalmazásának jogszerűségét, szakszerűségét a rendőri jelentések tartalmából, illetőleg az intézkedő nyomozók meghallgatása során elmondott körülményekből vizsgálta ki, mely során megállapította, hogy a bilincs alkalmazása, jogszerű, szakszerű, szükséges és arányos volt.

A parancsnok előadta, hogy az Rtv. 48. § c) pontja, alapján az alkalmazott kényszerítő eszköz - bilincs - alkalmazása a körözött személy szökésének megakadályozására tekintettel jogszerű volt. A Szolgálati Szabályzat 41.§ (4) b) pontja, alapján a kezek bilincselése szakszerű volt. Továbbá az Rtv. 15.§ és a Szolgálati Szabályzat 41.§ (4) bekezdés b) pontja, (3) bekezdése, illetve (6) bekezdés a) pont a) alpontja alapján az intézkedés törvényes céljával arányban állt, differenciáltság szempontjából az eredményesség biztosítása mellett az érintettre legkisebb korlátozással járt, különösen, hogy sérülést sem okozott a kényszerítő eszköz. Megállapította továbbá, hogy a kényszerítő eszközt az intézkedő rendőrök csak a szükséges ideig alkalmazták.

7) Az illetékes rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Bűnüldözési Alosztály állományába tartozó K. B. c. r. zászlós a panaszost tanúként hallgatta ki. Az erről felvett jegyzőkönyv tanúsága szerint a panaszos kihallgatását 2016. február 17-én, 19 óra 35 perckor kezdték meg,

amely során a panaszos előadta, hogy P., Sz. utca x. szám alatt lakik párjával, B. A.-val; ezen kívül más tartózkodási helye nincs.

A panaszos a vallomásában részletesen elmondta továbbá, hogy 2016. február 16-án és 17-én milyen időpontokban, hol tartózkodott. A rendőr zászlós kérdésére elmondta továbbá, hogy a testvérének volt egy fehér színű Opel Corsa típusú gépkocsija, melyet 2015 nyarán eladott, mivel az forralta a vizet; arról azonban nincs tudomása, hogy kinek adta el a gépkocsit. A panaszos elmondta továbbá, hogy egy mobiltelefon van a tulajdonában, melyet már kb. 5 éve használ – amit át is adott a rendőr zászlósnek -, illetve egy BMW E36 típusú gépkocsi. Elmondta továbbá, hogy egy Toyota Hiace kisbusszal szokott munkába járni– egy családi boltot üzemeltetnek–, amely az édesapja nevéen van. Azért szokott ő járni vele, mert ezzel szokott árut szállítani a boltba.

A jegyzőkönyvet 2016. február 17-én 20 óra 9 perckor zárták le.

8) T. Cs. r. alezredes, kapitányságvezető 2016. április 12-ei átiratában részletesen előadta, hogy miért indult büntetőeljárás az ügyben; ennek részletes bemutatásától azonban a Testület eltekint, mivel az azonos az állásfoglalás II. fejezetének A) pontjában ismertetettekkel.

A tájékoztatás szerint a 2016. február 17-én az előállításokat és a házkutatásokat az illetékes rendőrkapitányság Bűnügyi osztály dolgozói hajtották végre; név szerint D. L. r. őrnagy, alosztályvezető; H. G. r. hadnagy, főnyomozó; O. L. c. r. főtörzszászlós, nyomozó ; K. B. r. c. zászlós nyomozó.

Az intézkedés során a panaszost és testvérét az Rtv. 29.§ (1) bekezdése alapján igazoltatták, az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján előállították, továbbá lakhelyükön a házkutatást tartották a Be. 149. § 3) bekezdése alapján. Az előállítás során az Rtv. 48. § c) pontja alapján a szökés megakadályozása érdekében bilincs alkalmazására került sor, 18 óra 45 perctől 19 óra 25 percig. A bilincselést testi kényszer alkalmazása nem előzte meg. A bilincselésre megfelelő figyelmeztetést követően került sor. A panaszos a bilincseléssel nem értett egyet, azonban bántalmazással kapcsolatban nem panaszkodott.

A házkutatást határozattal hajtották végre, a határozatot kihirdették mindkét kutatási helyszínen. A szükséges felvilágosításokat a panaszos és testvére is megkapta. A házkutatás során a traktor indító kulcs, a bűncselekmény elkövetésekor használt fehér színű autó és a telefonkészülékek felkutatása és tárgyi bizonyítási eszközként való lefoglalása volt a feladat. A házkutatás megkezdésekor a panaszos nem tartózkodott otthon, így a lakásban életvitelszerűen tartózkodó, magát a panaszos élettársának megnevező hölgy jelenlétében kezdődött meg a házkutatás. Az intézkedő rendőrök felszólították a jelen levő hölgyet, hogy telefonon keresztül hívja fel a panaszost, aki nevezett személyt fel is hívta, majd a telefonon keresztül vele az intézkedő rendőrök tudtak beszélni. A házkutatás alatt az élettárs felhívhatta a házkutatást elszenvedőt, azaz a panaszost, aki közölte nem tud a házához jönni. Mivel a bűncselekmény gyanúja miatt előállítást kellett végrehajtani, így kilátásba helyezték, hogy amennyiben nem tud a hazamenni, nem csak a munkahelyén, de más helyeken is megkísérelik a felkutatását, mivel a nyomozás ezen a szakaszában szükséges volt a panaszos felkutatása.

A kapitányságvezető szerint a panaszos minden tájékoztatást megkapott a helyszínen, és nem felel meg a valóságnak az a panaszosi állítás, hogy a házkutatási határozat, vagy a jegyzőkönyv nyilatkozati része előre ki volt töltve, hiszen azonos felkészültséggel került sor a panaszos testvérénél a házkutatás végrehajtására, aki a házkutatás ellen panasszal is élt, nevezett panaszát azonban a C. Járási Ügyészség elutasította. *(A kapitányságvezető átiratához mellékelten megküldte az ügyészségi határozat másolatát.)*

A házkutatás végrehajtásakor az általa a panaszos élettársának nevezett személy volt jelen, később a helyszínre érkezett a panaszos is. A helyszínre érkezett még a nevezett édesanyja és még egy nő rokona, más nem volt jelen az intézkedéseknél.

A nyomozás során a nyomozati cselekmények eredményes végrehajtása érdekében, az összebeszélés megakadályozása miatt szükséges volt a panaszos telefonbeszélgetéseinek megakadályozása.

A panaszos előállítását a kapitányságvezető azzal indokolta, hogy a panaszos bűncselekmény elkövetésével volt gyanúsítható, és szükséges volt a vele kapcsolatos összes nyomozati cselekményt soron kívül elvégezni. A panaszos előállítására 2016. február 17-én 18 óra 45 perctől 20 óra 32 percig került sor. Az előállítás alatt– megkülönböztető jelzés nélküli szolgálati gépkocsival– beszállításra került az illetékes rendőrkapitányságra, ahol tanúként került kihallgatásra. A panaszos kihallgatása 19 óra 35 perctől 20 óra 9 percig tartott.

A panaszos törvényes bánásmódban részesült. Minden alkalommal tájékoztatták jogairól, így a panaszjogáról is, melyről nyilatkozott több alkalommal.

A kapitányságvezető elmondása szerint az intézkedés során a panaszos az elején nem volt együttműködő, testvérével együtt fenyegették a végrehajtó rendőröket, hogy fel lesznek jelentve, a médiához fordulnak, és ezt nem hagyják annyiban.

A panaszossal szemben büntető, szabálysértési vagy bármilyen más eljárás nem indult.

III.

A Testület először azt vizsgálta, hogy a panasz valamennyi részére rendelkezik-e hatáskörrel. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alapvető jogát sértette, választása szerint

- a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy
- b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kiletétől függően
 - ba) az országos rendőrfőkapitány,bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.

A Testület hatáskörébe az Rtv. idézett rendelkezése alapján kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
 - a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),
 - a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),
- esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

- 1) A panaszos kifogásolta a lakásán foganatosított házkutatást.

A fenti hatásköri rendelkezések értelmében a Testület a jogszabályi felhatalmazás hiányában nem rendelkezik hatáskörrel, ezért nem jogosult szabálysértéseket kivizsgálni, a kiszabott szabálysértési- és közigazgatási bírságot csökkenteni, eltörölni; büntetőeljárás keretében foganatosított cselekmények törvényességét elbírálni; kártérítést megítélni; az intézkedő rendőrök büntetőjogi-, szabálysértési- vagy fegyelmi felelősségét megállapítani.

A Testület a panaszost a hatásköri szabályokról levelében tájékoztatta.

Fentiekre tekintettel, a Testület hatáskörének hiányát állapította meg a panaszos által kifogásolt házkutatás elrendelésére vonatkozóan, mivel a házkutatás– mint a büntetőeljárás részeként foganatosított kényszerintézkedés– vizsgálata nem tartozik a Testület hatáskörébe.

2) A Testület a panaszos teljes körű felvilágosítása és megnyugtatója érdekében a következő panaszelemeket – gyakorlatától eltérően – a vonatkozó Rtv.-s rendelkezések részletes ismertetése mellett zárta ki hatásköréből.

a) A beadvány szerint a rendőrök a panaszos lakcímén a panaszos barátnőjét találták meg, aki közölte a rendőrökkel, hogy telefonálni fog, ám ezt a rendőrök megtiltották neki.

Az Rtv. 17. § (1) bekezdése szerint a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az értesítésekkel összefüggésben az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, *feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját.* Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ezen törvényhely kötelezően előírja tehát, hogy – az Rtv. 97. §-a h) pontja szerinti – fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, *feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját.*

A Testület a mobiltelefonokkal kapcsolatos rendőrségi gyakorlatot a rendelkezések összeolvasása alapján a következőképpen értékeli. Olyan esetekben, amikor a rendőri intézkedés célját veszélyezteti, ha az intézkedés alá vont személy mobiltelefonon ellenőrizetlenül lép kapcsolatba valakivel (pl. nem zárható ki, hogy bűntársát értesíti a gyanú szerint tetten ért elkövető), úgy az Rtv. 17. § (1) bekezdése és 13. § (3) bekezdése kellő jogalapot biztosít a rendőrnek a telefon – mint az intézkedés eredményes végrehajtását akadályozó tárgy– elvételére. (A Testület korábbi állásfoglalásaiban azt is kifejtette, hogy amennyiben a rendőrség nem jelöl meg konkrét indokot, ami megjelölné, hogy a telefonálás pontosan mivel és mennyiben veszélyeztette az intézkedés eredményes végrehajtását, akkor ezt az általános hivatkozást nem áll módjában elfogadni.) Ha pedig ilyen körülmény az adott helyzetben nem áll fent, úgy a mobiltelefon használatának korlátozásának nincsen jogalapja. Ilyen esetekben semmi nem zárja ki, hogy a hozzátartozót vagy más személyt az előállított személy a saját mobiltelefonján értesítse, hiszen e jog fő szabály szerint az érintettet illeti meg, és csak az értesítés csak akkor rendőri feladata, ha a fogvatartott valamilyen okból nincsen abban a helyzetben, hogy értesítési jogával éljen.

A fentiek alapján az intézkedés alá vont személynek jogában áll, hogy a hozzátartozóját vagy más személyt telefonon értesítsen, kivéve, ha az intézkedés célját veszélyezteti, hogy az intézkedés alá vont mobiltelefonon ellenőrzés nélkül lép kapcsolatba valakivel.

A Testület ugyanakkor hangsúlyozza, hogy jelen esetben az intézkedés alá vont személy - mivel a panaszos a házkutatás alkalmával nem tartózkodott az otthonában - a panaszos barátnője volt.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik a Testület eljárásának kezdeményezéséről:

„**Akinek** a IV–V. Fejezetben – a 46/A–46/C. § kivételével –, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez **vagy**

b) kérheti, hogy – amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá – panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően *ba)* az országos rendőrfőkapitány, *bb)* a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy *bc)* a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.”

A hivatkozott törvényi rendelkezés értelmében a panaszos barátnője telefonhasználatának korlátozása kapcsán a panaszos barátnője kezdeményezhette volna a Testületnél a panasz eljárás lefolytatását, mivel adott esetben (a házkutatás alkalmával) ő volt a rendőri intézkedés érintettje.

Fentiekkel összefüggésben a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a telefonhasználat korlátozásával összefüggésben hatáskörének hiányát állapítja meg, mivel az erre vonatkozó panaszt nem a rendőri intézkedéssel érintett nyújtotta be.

b) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök utasították a barátnőjét, hogy a házkutatásról szóló jegyzőkönyvet írja alá, mint a panaszos élettársa, továbbá segítséget nyújtottak neki a nyilatkozat kitöltéséhez, aláhúzva azt, hogy a rendőrség hatósági tanút nem vesz igénybe, és hogy a rendőri intézkedéssel kapcsolatban „panasszal nem élek”.

A jegyzőkönyv tartalmára vonatkozó panasszal kapcsolatban a Testület ismételten utal a fentiekben már idézett, Rtv. 92. §-ának (1) bekezdésére, valamint arra, hogy a Testület hatáskörébe az Rtv. idézett rendelkezése alapján kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel.

ahogy azt az előző pontban kifejtésre került, a Testület nem jogosult a büntetőeljárás keretében foganatosított cselekmények törvényességét elbírálni. Ebből kifolyólag a Testület nem jogosult vizsgálni a házkutatás - mint a büntető eljárás részeként foganatosított kényszerintézkedés - során lefolytatott cselekményeket, így a házkutatási jegyzőkönyv tartalmát sem.

Ezen panaszélem kapcsán (mivel a Testületben az a meggyőződés alakult ki, hogy a panaszos úgy véli, hogy a rendőrök a házkutatásról készült jegyzőkönyvet az ő nevében írták alá a barátnőjével, és az ő nevében nyilatkoztatták a barátnőjét a panasztétel jogáról) a Testület észrevételként megjegyzi, hogy a házkutatás során a kényszerintézkedéssel érintett - mivel a panaszos nem volt jelen - a panaszos barátnője volt, akit a házkutatással kapcsolatban a rendőrök a saját nevében nyilatkoztattak.

A panaszosnak - mint a kényszerintézkedést szenvedőnek - lehetősége lett volna saját nevében panasszal élni a házkutatás lefolytatásával - mint a büntető eljárás keretében foganatosított kényszerintézkedéssel - szemben, amely panasz vizsgálata azonban nem a Testület, hanem az ügyészség hatáskörébe tartozik.

Fentiekre tekintettel a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a házkutatási jegyzőkönyv tartalma vizsgálatával összefüggésben hatáskörének hiányát állapítja meg.

Vizsgálta ugyanakkor a Testület a panaszos előállítását, a telefonhasználat korlátozását, a kényszerítő eszköz alkalmazását és a panaszosnak a bilincselésről adott tájékoztatást.

IV.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, továbbá a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát – az alábbiak szerint.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy amikor P. településre érve megállt a testvére háza előtt (mivel megpillantotta az ott parkoló rendőrségi autókat és az édesanyja autóját) a ház előtti kocsiban ülő rendőr megkérdezte tőle, hogy „Maga B.?” és rá szőtt, hogy tegye el a telefont, nem telefonálhat, mivel eljárás alatt áll.

A Testület a panaszos barátnője telefonhasználatának korlátozásánál (jelen állásfoglalás III. rész 2) pontjában) részletesen taglalta a mobiltelefonokkal kapcsolatos gyakorlatot, mely szerint az Rtv. 17. §-ának (1) és 18. §-ának (1) bekezdése összeolvasása alapján a Testület úgy értelmezi, hogy az intézkedés alá vont személynek jogában áll, hogy a hozzátartozóját vagy más személyt telefonon saját maga értesítsen, kivéve, ha az intézkedés célját veszélyezteti azzal, hogy mobiltelefonon ellenőrzés nélkül lép kapcsolatba valakivel.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszos számára azért nem biztosították azt a jogát, hogy telefonálhasson, mert a nyomozati cselekmények végrehajtása érdekében az összebeszélés megakadályozása miatt szükséges volt a panaszos telefonbeszélgetéseinek megakadályozása.

A Testület a rendőrség nyomozás érdekeire történő hivatkozását jelen esetben elfogadta, mivel a rendőr nem tudta ellenőrzése alá vonni a panaszos telefonálását: nem tudhatta, hogy a panaszos valójában kivel kíván kapcsolatba lépni.

Fentiekkel összefüggésben a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a telefonhasználat korlátozásával összefüggésben nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga.

2) A panaszos sérelmezte, hogy előállították.

a) A Testület a panaszos előállításának jogszerűségével kapcsolatban az alábbi megállapításokat tette.

A rendőri jelentések egységesen az Rtv. 33. § (2) b) pontját jelölték meg az előállítás jogalapjaként.

A megküldött rendőrségi iratok szövegszerűen arról adtak számot, hogy gyanú merült fel arra, hogy a panaszos és ismeretlen társa lakat levágással behatoltak egy tehenészet telephelyére és onnan eltulajdonították a sértett tulajdonát képező, lezárt állapotban lévő traktort. A panaszos előállítását azzal indokolták, hogy bűncselekmény elkövetésével volt gyanúsítható, és szükséges volt a vele kapcsolatos összes nyomozati cselekményt soron kívül elvégezni.

Az Rtv. 33.§ (2) bekezdés b) pontja szerint „A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.”

A Testület a rendőrségi hivatkozás alapján tehát azt vizsgálta, hogy fennállt-e a gyanúja annak, hogy a panaszos bűncselekményt követhetett el. A megjelölt előállítási okkal kapcsolatban elsőként szükséges rögzíteni, hogy az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint a büntetőjogi felelősség vizsgálata nem tartozik a Testület hatáskörébe.

A Testület ehelyütt utal korábbi gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – az adott cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. A Testület fontosnak tartja hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos elkövetette-e a bűncselekményt vagy sem, hanem abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésére álló adatok alapján a rendőr gondolhatta-e azt, hogy panaszossal szemben felmerül a bűncselekmény elkövetésének – a megalapozott gyanú szintjénél alacsonyabb fokú – gyanúja. (Amennyiben igen, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a nyomozás azt állapítja meg, hogy az érintett nem követett el bűncselekményt, vagy a bűncselekmény elkövetése nem bizonyítható. Ezért a bűncselekmény gyanújának, mint előállítási oknak a fennállása nem is vonja maga után minden esetben kötelező jelleggel azt, hogy azt a személyt, akit ezen előállítási ok alapján vannak intézkedés alá, meg is gyanúsítsák valamilyen bűncselekmény elkövetésével.)

Az említett traktor eltulajdonítása a Btk. 370. § (1) bekezdése szerinti lopás („Aki idegen dolgot mástól azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa, lopást követ el.”) továbbá a 380. § (1) bekezdése szerint jármű önkényes elvétele („Aki idegen gépi meghajtású járművet mástól azért vesz el, hogy jogtalanul használja, vagy az így elvett, illetve a rábizott ilyen járművet használja jogtalanul, büntetett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”) bűncselekmények törvényi tényállását valósíthatta meg.

A kapitányságvezetői átirat szerint a helyszíni szemle adatai és a beszerzett bizonyítékok alapján megállapítást nyert, hogy a bűncselekményt feltehetően két személy követte el, egy kisméretű világos színű gépkocsival. A beszerzett adatok alapján megállapítást nyert, hogy egy korábbi traktorlopással kapcsolatban a D. Rendőrkapitányság eljárást folytatott a panaszos ellen. (A panaszos beadványában maga is előadta, hogy az illetékes rendőrkapitányságra szállítása alatt az egyik nyomozó kérdezősködött egy régebbi, traktorlopással kapcsolatos ügyéről, mellyel kapcsolatban az eljárást végül bizonyíték hiányában megszüntették.) A kapitányságvezető előadta, hogy a két ügyben elemzésre került az elkövetés módja és módszere, valamint az eltulajdonított traktor útvonala. Az elemzés eredményeként a két ügyben fellelt azonosságok alapján került sor a panaszos és testvére előállítására.

A Testület álláspontja szerint a rendőrségi iratokban részletezett körülmények alapján a panaszossal szemben a bűncselekmény elkövetőjének előállításához szükséges mértékű egyszerű gyanúja fennállt, ezért az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja megfelelő jogalapot szolgáltatott a panaszos előállítására.

A fentiekben kifejtettek alapján a Testület úgy határozott, hogy nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga, a rendőrség kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában korlátozta a panaszos személyi szabadságát.

b) Tekintettel arra, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdésében meghatározott előállítási okok nem kötelező jelleggel írják elő az előállítást, hanem mérlegelési jogot engednek az intézkedő rendőrnek, hogy valóban szükséges-e annak foganatosítása továbbá intézkedések lefolytatása

céljából; ezért a Testület vizsgálta, hogy az előállítás arányos volt-e az intézkedéssel elérni kívánt céllal.

Azon kérdés megítéléséhez, hogy a rendőrség megalapozottan döntött-e a panaszos előállítása mellett, az Rtv. 15. §-ában előírt arányossági követelmény ad eligazítást. A rendelkezés értelmében „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”, továbbá „több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár”.

Az arányosság megítélésekor tehát a Testületnek azt kellett figyelembe vennie, hogy volt-e az előállításnak olyan célja, amely csak a személyi szabadság korlátozásával volt elérhető.

Erre a kérdésre a Testület igennel felelt. A Testület álláspontja szerint a rendőrség által beszerzett információk, a cselekmény tárgyi súlya, továbbá az, hogy a bűncselekmény megalapozott gyanúját kizárni csak további bizonyítási cselekmények elvégzésével lehetett – amelyek mielőbbi foganatosításához a panaszosnak is érdeke fűződött –, megalapozta és indokoltá tette a panaszos előállítását.

A Testület megítélése szerint mivel – az előző pontban kifejtettek alapján – a nyomozás adott pontján a panaszos és a testvére is kapcsolatba volt hozható az elkövetett bűncselekménnyel, ezért előállításuk indokolt volt, különös tekintettel amiatt, hogy esetleges összebeszélésüket, vagy bizonyíték megsemmisítésüket megakadályozzák és egymástól elkülönített meghallgatásukat elvégezzék.

A Testület álláspontja szerint a panaszos meghallgatása az adott körülmények között indokolt volt, előállítására megfelelő joggal került sor, amely intézkedés megfelelt az Rtv. 15. §-ban szabályozott arányossági követelményeknek is, így ennek kapcsán sem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

c) A panaszos előállításának időtartamával kapcsolatban a Testület az alábbiakat jegyzi meg. Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként, határozza meg a 8 órás (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órás) időtartamot.

Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszos testvérenek lakcímén tartott házkutatás során 18 óra 45 perckor megjelent a panaszos, akit ezt követően az intézkedő rendőrök személyazonossága igazolásra szólítottak fel. A panaszos magát hitelt érdemlően

igazolta, ezt követően közölték vele, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt előállítják. Az előállítást követően sor került a panaszos kihallgatására. A rendőrségi jelentések alapján tudható, hogy kihallgatása 19 óra 35 perctől 20 óra 09 percig tartott, ezt követően kitöltötték az előállítással kapcsolatos nyilatkozatokat, iratokat. Majd – mivel az előállítás oka megszűnt – 20 óra 32 perckor szabadon bocsátották.

Az előállítás időtartamáról kiállított igazolás alátámasztotta a jelentésben foglaltakat.

A fentiek alapján a Testület az elvégzett cselekményekhez viszonyítva nem tartotta indokolatlanul eltúlzottnak a panaszos két óránál rövidebb előállítását, a Testület álláspontja szerint az előállítás időtartama – figyelemmel az Rtv. 15. §-ban előírt arányossági követelményre – nem haladta meg az elérni kívánt célhoz szükséges időt.

Mindezekre figyelemmel a Testület a panaszossal szembeni előállítási időtartamát az elvégzett cselekményekhez képest nem tartotta indokolatlanul hosszúnak, ezért **álláspontja szerint nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.**

3) A Testület ezt követően a panaszos bilincselésének jogszerűségét vizsgálta meg.

a) A panaszos beadványában előadta, hogy miután megérkezett, a rendőrök bekísérték a testvére házába, ahol megbilincseltek, majd megbilincselve egy rendőrautóba ültették.

A Testület rendelkezésére bocsátott dokumentumok alapján a panaszossal szemben azt Rtv. 48.§-ának c) pontja alapján, a szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy szökésének megakadályozása érdekében alkalmaztak bilincs kényszerítő eszközt, a kezek előre bilincselésével.

Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége nélkül is biztosítható.

Az Rtv. 48. §-a úgy rendelkezik, hogy a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

a) önkárosításának megakadályozására,

b) támadásának megakadályozására,

c) szökésének megakadályozására,

d) ellenszegülésének megtörésére.

A fentieket a Szolgálati Szabályzat 41. §-a tovább finomítja:

41. § (1) „A bilincs alkalmazása kizárólag az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben, a kényszerítő eszköz alkalmazásának az Rtv.-ben és az e rendeletben meghatározott követelményei teljesülése esetén, különösen azzal szemben lehet indokolt,

a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,

- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,*
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,*
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,*
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,*
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, illetve – az őrzés idejére – akit az előállító egységen vagy a fogdán kívül őriznek, vagy*
- g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.”*

A Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdése szerint az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

- a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,*
- b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni,*
- c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrre, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.*

A (3) bekezdés szerint pedig a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:

- a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint*
- b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.*

A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontja szerint a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől. A (7) bekezdés szerint a rendőr az intézkedés alá vont személyt fekvő helyzetben, falnak vagy más tárgynak nyomva megbilincselheti, ha azt a személy aktív ellenszegülése, támadása, erőszakos magatartásra vagy ezek kialakulásának megelőzése szükségessé teszi.

Az elsődleges jelentések azt tartalmazzák, hogy az Rtv. 48. § c) pontja szerinti bilincs alkalmazását a panaszos elszökésének megakadályozása érdekében alkalmazták. Az elsődleges rendőri jelentések nem jelölték meg szóvegszerűen, hogy az intézkedő rendőrök miből következettek arra, hogy tartani lehet a panaszos szökésétől; csupán a későbbi keltezésű kapitányságvezetői átirat jelöli meg a bilincselés indokaként azt, hogy a panaszos az

intézkedés kezdetekor nem volt együttműködő. A Testület általános gyakorlata az, hogy vizsgálatait során mindig az intézkedés időpontjához legközelebbi keltezésű rendőrségi iratot tekinti a leghitelesebbnek a történet leírásakor.

Mivel a rendőrség által adott első jelentésben rögzített általános indoklásából nem vált ismertté olyan *konkrét körülmény*, amelyből közvetlenül és alappal arra lehetett volna következtetni, hogy tartani lehet attól, hogy a panaszos szökést kísérel meg, emiatt a Testület a bilincskalkuláció jogalapjaként megjelölt rendőrségi hivatkozást az Rtv. 48. § c) pontja vonatkozásában nem látta igazoltnak, azt túl távolinak és általánosnak ítélte a Testület.

A Testület a Szolgálati Szabályzatban foglalt további bilincselési okok egyikét sem látta igazoltnak.

A fenti rendelkezések összeolvasásából egyébként a Testület álláspontja szerint az (is) következik, hogy amennyiben fenn is állt (volna) a szökés veszélye, még abban az esetben is akkor lett volna alkalmazható a bilincs – figyelemmel az Rtv. 15. §-ban és a 16. § (1) bekezdésben foglalt arányosság követelményére, illetve a Szolgálati Szabályzat 39. §-ában előírt fokozatosság elvére –, *ha a testi kényszer alkalmazása nem vezetett volna eredményre; vagy már eleve kilátástalan lett volna az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazásának sikere*. Ilyen testi kényszer alkalmazásáról, vagy annak megkísérléséről egyáltalán nem számolt be egyik rendőrségi dokumentum sem.

Fentiekre tekintettel a Testület megállapította, hogy a panaszossal szemben a bilincs alkalmazása jogszerűtlen, indokolatlan és aránytalan volt, így erre figyelemmel a Testület a panaszos emberi méltóságához való jogának súlyos sérelmét állapította meg.

b) A panaszos beadványában előadta, hogy a rendőrkapitányságra történő szállítása során az egyik rendőr azt a tájékoztatást adta neki, hogy – egy esetleges támadástól tartva – nem veheti le róla a bilincset; így kell, hogy előállítsa, mert „ez van a szabályzatban”.

A fentiekben már hivatkozott Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés f) pontja kimondja, hogy a bilincs alkalmazása kizárólag a kényszerítő eszköz alkalmazásának az Rtv.-ben és az e rendeletben meghatározott eseteiben rögzített *követelményei teljesülése esetén* lehet indokolt, majd a szabályzat példálózó jelleggel felsorolja ezeket. A panaszos esetében a korábbiakban kifejtett érvelés alapján megállapítható volt, hogy megbilincselése az ott felsorolt esetkörök egyikének sem volt megfeleltethető.

Fentiekre tekintettel a Testület hangsúlyozni kívánja, hogy az előállított személy szállítása során sem kötelező az előállított személy megbilincselése, csupán lehetőség, amellyel a rendőrség a jogszabályban meghatározott feltételek teljesülése esetén élhet.

A Testület álláspontja szerint a panaszosnak a bilincseléssel kapcsolatban adott téves tájékoztatás miatt csekély mértékben sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga.

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos előállításának foganatosítása és időtartama miatt nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz való alapvető joga, mivel az jogszerűen került korlátozásra. A panaszos telefonhasználatának korlátozásával kapcsolatban a Testület elfogadta a rendőrség

indokolását, mely szerint az ellenőrizetlen telefonálás az intézkedés célját veszélyeztette volna, ezért kimondta, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát nem érte sérelem, azt jogszerűen korlátozta a rendőrség. A panaszos megbilincselése kapcsán azonban a Testület megállapította a panaszos emberi méltóságához való alapvető jogának súlyos sérelmét. Megállapította továbbá a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának csekély fokú sérelmét a bilincseléssel kapcsolatban nyújtott téves tájékoztatás miatt.

A Testület álláspontja szerint a jogsérelem mértéke eléri azt a szintet, amely indokoltá teszi, hogy a Testület állásfoglalását megküldje az országos rendőrfőkapitánynak, ezért döntését a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki.

Budapest, 2016. szeptember 15.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET